

## Latvijas Mūzikas akadēmijas profesors ICCF virsmeistars Vilnis Strautiņš – nekronētais pasaules čempions Latviešu gambītā!

**V**ilnis Strautiņš dzimis 1939. gadā 28. decembrī. Lubānas vidusskolā lielā cieņā esot bijusi kora dziedāšana, un Vilnis 9 gadu vecumā kādās sacensībās diriģējis kori. Šahu iemācījies, vērojot, kā tēvs spēlē ar saviem draugiem, vēlāk arī ar vecāko brāli Uldi. 1954. gadā dzīves takas aizveda uz Alūksni, kur 1. vidusskolā Vilnis apguva flautas, kā arī akordeona spēles māku. 1956. gadā pārcēlās uz Rīgu, iestājās Jāzepa Mediņa Mūzikas vidusskolā un pēc 4 gadiem – Konservatorijā (tagad Latvijas Mūzikas akadēmija). Studiju gados uzsāka profesionāla mūziķa darbību, uzstājās koncertos kā solists, kameramūziķis un dažādu orķestru sastāvā, pats sāka apmācīt flautas spēli. 1965-68 Vilnis ir vadošais flautists Latvijas Nacionālās operas orķestrī, 1966-88 – arī Latvijas Nacionālajā simfoniskajā orķestrī. Pašreiz galvenokārt nodarbojas ar pedagoģisko darbu. Kopš 1993. gada ir Mūzikas akadēmijas profesors.

Lūk, daži no Viļņa Strautiņa ievēribas cienīgākiem šaha rezultātiem: P. Atara organizētais LG turnīrs (1967-73) – 3. vieta; ICCF 1. Pasaules kausa fināls (1973-76) – 10. v.; Baltijas jūras IV komandturnīrs (1980-85), pie 8. galdiņa – 3. v.; EU/M/GT/228 (1984-88) – 1. v.; Šahs-25 (1984-88) – 5. v.; Elburg Latviešu gambīta C grupā (1990-94) – 2. v.; ICCF 12. Olimpiādes priekšsacīkstēs (1992-97), pie 5. galdiņa – 5. v. Pašlaik Vilnis kopā ar Uldi Latvijas olimpiskās komandas sastāvā spēlē ICCF Olimpiādes finālā.

Pēc lieliskās uzvaras Elburga organizētajā LG 2. pasaules čempionātā profesors Vilnis Strautiņš laipni piekrita sniegt interviju mūsu korespondentam.

1. Profesora kungs, atļaujiet arī visu mūsu lasītāju vārdā apsveikt jūs ar uzvaru pasaules čempionātā!

— Paldies. Taču, lai sarunas gaitā izvairītos no pārpratumiem, uzreiz precizēsim: ja kāds grib mani nosaukt par pasaules čempionu, lai priekšā pieliek apzīmējumu *neoficiālais*. Tas tāpēc ka šis čempionāts ir tematisks, tas ir, vēlēts vienai konkrētai šaha atklātnei un tās entuziastiem.

2. Šajā turnīrā jūs sasniedzāt fantastisku rezultātu!

— Pirms starta kaut kas tāds man pat sapņos nerādījās. Likās, ka 24 punkti būtu ļoti labs sasniegums. Vienīgo zaudējumu piedzīvoju pret Izraēlas meistarū Orenu, 4 partijas beidzu neizšķirti un 27 uzvarēju.

3. Ko vēl varētu teikt par šo turnīru?

— Deviņdesmitajos gados Latviešu

gambīta entuziasts holandietis Džons Elburgs pārņēma šai atklātnei vēlēto turnīru organizēšanas stafeti, un pašlaik viņa vadībā praktiski noslēdzies jau otrais LG pasaules čempionāts – tā viņš ar rīkotāja tiesībām dēvē savus turnīrus. Finālam bija kvalificējušies 17 spēcīgākie, viņu vidū pārstāvjī no Amerikas, Anglijas, Austrālijas, Austrijas, Izraēlas, Francijas, Holandes, Spānijas, Šveices, Zviedrijas. No Latvijas – es un valmierietis Inesis Budovskis, kura kontā ir 22,5 punkti un vieta pirmajā piecniekā, aiz pirmā neoficiālā LG pasaules čempiona amerikāņa Maikla Daunija un Itamara Orena.

4. Jums tāds diezgan neparasts, pagaidām mazdzirdēts šaha tituls...

— Jā, esmu starptautiskais virsmeistars. Tas ir ICCF jaunievedums, kopš pagājušā gada. Mazliet augstāks par parasto

starptautiskā meistara titulu, kuru man piešķīra astoņdesmito gadu vidū.

5. Profesor, izmantojot gadījumu, ka jūs vienā personā esat autoritāte kā mūzikā, tā šahā, gribu uzdot kādu āķīgu jautājumu. Vai, jūsuprāt, ir iespējams novilkt kādas paralēles starp mūziku un šahu?

— Par šīm kopsakarībām esmu daudz domājis. Kā mūzikā, tā šahā vajadzīga bagāta fantāzija, kas balstīta uz labu pozīcijas (lasi arī – skaņdarba!) izjūtu. Vajadzība redzēt variantus tālu uz priekšu (dzirdēt skaņdarbu kopumā!) un neļauties tikai mirkļa emocijām. Koncentrētība spēlei. Sava snieguma analīze un prasme mācīties no kļūdām. Emocionālais savijojums gan pēc skaisti nospēlētas muzikālas frāzes, gan pēc veiksmīgas kombinācijas vai glīta manevra uz šaha galdiņa. Mūzikā vislielākā līdzība ar šaha partiju ir operas izrādei. Izrāde sākas ar uvertīru (šaha partija – ar atklātnei!), tālāk noris dramatiska attīstība, kas bieži noved pie galvenā varoņa nāves (šaha partijā pie mata vai viena spēlētāja padošanās!). Latviešu gambīta mūzika ir ļoti aktīva un ar dramatiskiem pavērsieniem piesātināta.

6. Kāda ir jūsu Latviešu gambīta statistika?

— Neklātienē esmu izspēlējis 123 LG partijas. Kopējais rezultāts +86, =20, -17; tai skaitā ar melnajiem +34, =13, -16.

7. Vai Latvijā ir daudz LG entuziastu?

— Dīvaini, bet tādu ir maz. Varbūt uz vienas rokas pirkstiem saskaitāmi. Visuzticīgākais LG bruņinieks ir jau manis pieminētais Inesis Budovskis, viena no viņa idejām šajā atklātnē nosaukta viņa vārdā. Gadu gaitā esmu bijis kontaktā ar daudziem LG bezgala uzticīgiem cilvēkiem. Taču tie, savā lielumlielajā vairākumā, mīt ārzemēs. Vispirms jānosauca turnīru rīkotāji un LG veicinātāji. Pāvels Atars 60. gadu beigās uzsāka pasaules

mēroga turnīrus, kuru partijas sastāda LG zelta fondu. Latviešu gambītu ar žurnālistikas starpniecību un ar savu līdzdalību turnīros nenogurstoši popularizē Amerikas latvietis Valdemārs Zemītis. Holandietis Džons Elburgs sadraudzībā ar itāli Džordžo Laderči ir izlaidis LG vēlēto kompaktdisku. Īru šaha meistars un izdevējs Tims Hārdings savā neklātienē šaha žurnālā regulāri atrod vietu arī Latviešu gambītam. Bez tam ir vesela virkne šahistu, kuru grāmatas par LG, analītiskie pētījumi un raksti žurnālos veicina LG popularitāti un teorijas attīstību. Kapitālu darbu 3 sējumos ir sarakstījis holandietis Leo Dīpstratens, divus LG vēlētos partiju krājumus ir izdevis Spānijā patlaban mītošais mūsu tautietis Kons Grīvainis, milzīgu LG partiju kolekciju ir savācis spānis Alehandro Melkors. Labu grāmatu par LG ir sarakstījis lielmeistars Anatolijs Leins. Angļu lielmeistars Tonijs Kostens nesen izdevis savu otro LG grāmatu ar zīmīgu nosaukumu *Latviešu gambīts ir dzīvs*. Tajā apkopotī vissvaigākie pētījumi par mūsu atklātnei.

8. Lieliski! Latviešu gambīts ir dzīvs! Man šķiet, ka tieši uz šīs nots ir īstais brīdis mūsu interviju noslēgt. Vai ir kaut kas, par ko es būtu aizmīrsis pajautāt?

— Par manu dzīves draudzeni. Viņa šahu nespēlē, un es esmu viņai lielu pateicību parādā par viņas eņģeliski pacietīgo izturēšanos pret manu aizraušanos.

9. Paldies, profesora kungs, par interesanto sarunu.

**Latvijas Mūzikas akadēmijas profesors ICCF virsmeistars Vilnis Strautiņš – nekronētais pasaules čempions Latviešu gambītā!**